

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐ ԱՅԼՆ

ԱՐՄԵՆԻԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԻՆ

Ամեն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը արգելուած է, ամբողջ 14 րոպէս (98 օրոպէս) — 99 մայիս) բաժնորդագիրն է 20 ֆր. կանխիկ...

ԺԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3

1898 ՕԴՈՍՏՈՍ 10

1898 ՅՈՒՆԻՍ 29 (2. S.)

ՅՈՐԵՐԵՐԵՐ

Կը հրատարակուի Դ. և Շ. Բ. օրեր

ՊԱՏԵՐՆԵՐ

Նախադրութիւնը, եթէ հարկ համարի, հաստատուելով և կառավարման կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Տարաւոր չէ վերադարձունել չհրատարակուած ձեռագիրները:

ԲԱՅՈՒԱԾ Է ԲԱՅՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ «ԱՐՄԵՆԻԱ» ԺԴ ՇՐՋԱՆԻՆ (1898 ՕԴՈՍՏՈՍ—99 ՄԱՅԻՍ)

Արմենիայի բաժնորդագրութեան պայմանները նորից կը մնան: Թէ՛ օգոստոսէն, թէ՛ սեպտեմբերէն և թէ՛ հոկտեմբերէն սկսելով բաժնորդագրողները հաւատարմագիտ կը պարտին վճարել 20 ֆրանս բաժնորդագիրն մինչև 14 րոպէս վերջը (1899 մայիսի վերջ):

ԱՐՄԵՆԻԱՅԻՆ ՕԺԱՆԴԱՆՆԵՐՆԻ Իրենց համար ստացած մէկ օրինակ Արմենիայի դատ օրի բաժնորդագիրն 20 ֆր. է, որից ներքին համար քանի օրինակ Արմենիա օր. ուղեն, իրենց լրագրի ծրարին մէջ գրուած կը զըրկուի առանց տրիշ հասցէ վրան դըրուելու և անոնց բաժնորդագիրը ամ. սահման մէկ ֆրանս միայն հաշուելով:

Յանկայողներին կը զրկուի Արմենիայի Օժանդակութեան կառնուակիրը:

Որովհետեւ մենք մեր թերթեր մեր բաժնորդներին թուին համեմատութեամբ կը տպենք և ո՛չ շատ աւելի, օգոստոսի սկզբէն Արմենիա ունենալ ուղողները պէտք է փութան բաժնորդ գրուելու, ԿԱՆԽԻԿ ԴՐԿԵԼՈՎ ԲԱՅՆՈՐԴԱԳՐԻՆ:

Անոնք որ 14 րոպէս ամբողջ բաժնորդագիրն 20 ֆրանս կը հասցունեն մեզ, ամենէն ուշը, գոնէ առաջինայ օգոստոս ամսի մինչև վերջը, ճիշտագիտ կը ստանան նաև 1 հատ մեր ծախու հանած ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՆԱԿէն: Օգոստոսն անցնելէ յետոյ, ա՛լ կը դադրի այդ պայման: Անոնք որ կուզեն որ արձանագրուելով (recommandé—registered) զրկուի գանձանակը, պէտք է որ 20 ֆր. ին հետ մէկտեղ 25 սանթիմ ալ զրկեն արձանագրութեան ծախքը:

Տարախոյս չունիք որ մեր գաղափարակիցներ կը փութան այժմէն իրենց ջանքեր կրկնապատկել Արմենիան տարածելու համար որ աւելի ընդարձակ ոյժերով կարենանք շատ տնտեսել 14 րոպէս տարեշրջանը:

ՅՈՐԵՐԵՐԵՐ

Որբերի հոգաւորին — Նամակ Թիւրքիան (Տիգրանակերտ) — Բիւրսերի աւերումներ Ալաշքի մէջ — Հայեր յիմարիկա — Վիլիսի Բիւրսերը ճանաչողութեամբ — Երկարադիմերի խնդիր և Այմաշախ ու Ռուսիայի մրցումը Կիլիկիայի սեմին վրայ — Զինակցի գործեր և անգլեառուական մի նոր վեճ — Մեծ պետութիւնները, Թիւրքիա և Յունաստան — Փորթիկ ստորաւնդակ — Նոր հրատարակութիւններ — Վրիպակ — Սպանիա — ամերիկեան պատերազմը — Արտասովոր լուրեր — Դանուցումներ — Բանասիրական (Եջմիածին):

ԽՈՐԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԳԵՐ

Կը խնդրենք որ այն բաժնորդներ որոնց պէտք էր շարունակել զրկել Արմենիան և սխալմամբ զրկուած է այս տարի, բարեհաճին անմիջապէս մի քարտով իմացունել մեզ որ դադարեցունենք զրկելը և Արմենիայի Չրդ, Յրդ ու յաջորդ թիւերը փոփոխութեամբ անոնք ընդունելով մեր թերթը վերադարձունել տալ փոփոխ. ապա թէ ո՛չ՝ բաժնորդ կը ճանչցուին և 14 րոպէս շրջանի բաժնորդագիրն կը պահանջուի իրենցմէ:

Իսկ անոնք որոնց պէտք էր զըրկուի և սխալմամբ չէ զրկուած, փութան անմիջապէս իմաց տալ մեզ որ կարենանք իրենց զրկել սոյն շրջանի սկզբնական թիւերը որովհետեւ մենք շատ աւելի չենք տպեր և ուշացողները կը զրկուին այդ թիւերը ունենալէ:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԷԶՄԻԱԾԻՆ

(Շար. Յրդ քառեն)

Նախընթաց տեղեկութիւններէն կը յայտնուի որ Հայոց եկեղեցին կրօնական ամենահին հաստատութիւններէ մին է: Շատ անգամ հարցուցած եմ թէ կային Հայ հրեայներ և Հայ մահմեդականներ, պատասխանը եղած է զորաւոր Ո՛չ մը, վասնզի անկարելի է Հայ մաւ և քրիստոնէայ չըլլալ, ինչպէս որ մահմեդական մը քանի որ մահմեդական է, չի կրնար չըլլալ:

Թագէտի Հայոց եկեղեցին կազմէին ի վեր 144 կաթողիկոս Նախագահած է անոր մինչև ներկայ Մկրտիչ Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը:

Հոսով շատ մը շանքեր բրած է Հայոց

ՈՐԲԵՐԻ ՀՈՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ամեն տեղ և ամեն խնդրի մէջ ալ կրնան դանդաղ այնպիսի մարդեր որոնց համար սրբութիւն չկայ և ամեն ինչն ազիւ զգացումները ամենէն աւարդ նպատակներ կրնան ծառայեցունել:

Հայաստանի կոտորածներին ամենագոն հետեանքներէ մին եղաւ հազարաւոր օրբերի երեւի վրայ մնալը:

Իրաւ է որ շնորհապարտութեան զգացումով մը տեսնենք որ օտարագիրներ եղան, կրօնակցութեան և մարդասիրութեան զգացումներէ մղուած, այդ օրբեր հաւաքեցին, պատուարեցին և կամ անոնց պահպանման համար դրամական նպաստներ զրկեցին մեր ազգային վարչութեան:

Չանուցան նաև այնպիսիներ որոնք մեր ազգի թշուառութիւն շահագործեցին իրենց եկեղեցիաւորական նպատակներ համար: Թիւրքը մեր խնդիրն մարմնը կը սպաննէր, անոնք ալ եղան ողջ մնացածների ազգային հոգին սպաննել:

Բայց քրդական օճով դանդաղ առեւանգելու համար որքանոց բանախ ալ մինչև հիմա չէր լուծուած. դժբաղդաւար այդ ալ երեսն եղած է այժմ:

Զմիռնացի Պարզին անուն մի ոմն բողոքական եպիսկոպոս, խաբելով յաշողեր է դրամ հաւաքել բարեգալտ Ամերիկացիներէ և մի օրբանոց բաւաւ Չմիռնի մէջ ուր հաւաքեր է մի խումբ Հայ օրբեր և օրբահիներ որոնցմէ մի քանիին պատուել բռնաբաւ:

Կաթողիկոսութիւնը կլկելու և անոնց կաթողիկոսներին վրայ իշխելու համար, Կաթողիկոսներին ոմանք ալ յօժարութեամբ փախաւ են այդպիսի դաշնակցութեան մը: Իտալիոյ Վերթիք Կիմանուէրն այդ պատրուակաւ կը միածին այցելած է. բայց Մկրտիչ Ա. է միակ և ինքնուրոյն կրօնական պետը ժողովրդին և կը միածին է Հայոց եկեղեցական կեդրոնը:

Փորթիկ կը միածին աւանդ զրկէ բոլորովին Հայերէ բաղկացած է որոնք երկրագործութեամբ կապին, և մասնաւորապէս կաշիատար կրթական և կրօնական յառաջդիմութիւններով:

Inter Oceanի հեծելանորդներն այցելեցին մենաստանի ամեն անկիւն ու ծակ և իր շրջակայքը, և կը զգան որ այս փառաւոր տեղի նկարագրութիւնը բաւական հետաքրքրական է և կրթա-

րելու անխղճութիւնն ունեցած է: Մեր ազգային վարչութիւն դիմեր է կառավարութեան. բոլիւններ միջոցով քննութիւններ կատարուել, հարցաքննութիւններով հաստատուել և Պարզինի ոճրագործ մը լինելը որ սակայն յաջողած է այժմ Չմիռնէն փախիլ:

Այս ամենքը պէտք է մտածել տան մեզ թէ, առանց քօնթօրի տակ գլուխ չունելու, ոնէ բաղդախնդրի ձեռքով բացուած օտար որքանոցներ օգուտէն աւելի ո՛րչափ մեծ վնասներ կրնան ներկայացունել Հայ օրբերին համար և թէ ո՛րչափ զգուշ պէտք է լինել օրբերի հոգաւորութեան խնդրին մէջ, շատ չվնասելով այդպիսի պաշտպօղոք օտար որքանոցների մարդասիրական հոգածութեանը:

ՆԱԽԱԿ ԹԻՒՐԻԹԻՒՆ

Տիգրանակերտ, 18/30 յունիս 98 (Շար. Յրդ քառեն)

5. Աստուծոյ կաթողիկոս և Ճարմիս Աղաւեսէք

Մէկ ներկու ամսէ ի վեր է տեղւոյս Աստուծոյ կաթողիկոսն դատ բացած է տեղացի թուրք Ճարմիս աղայի որդւոց Ապտիլպատէր փառայի և եղբոր դէմ, ասորապատկան «չէմընոց» կոչուած գերեզմանատան հողին վրայ 13-14 տարի առաջ կառուցած բրինձի տնկի մասին և գրուել կուղէ: Տեսնենք պիտի յաջողի:

Կան տեսակէտով իր արժէքն ունի. Գեորգիները շինուած են մեծ քառակուսի ձևով մը, որ բաժնուած է աւելի փոքր քառակուսիների. որոնք բաժնուած են քարէ պատերով կամ քարէ շէնքերի բաժանումներով: Գեորգիի մարմանը զիմացը, մայր դուռի մուտքին ձախ կանգնած է ձեւարանն ու իր ստորադաս շէնքերը. որոնց մէջ կուսանին 300 գիշերօթիկ աշակերտներ: Առան թորո ճիւղերը կը տարեցունեն հոն և ընթացաւոր եղողները համալսարաններ կերթան արհեստներ սովորելու: Երկրորդ շրջապատէն ներս կը գտնուին գրատունը, տպագրատունը որ լաւ կոտորակագործուած է: Ուսկից կեննեն վիճագրութեան և տպագրութեան գործեր ու Արարատ անուն լրագիր մը: Այս քառակուսին ձեւ գետնի վրայ են մատենադարանը, պարտէզը, թանգարանը և ուրիշ շէնքեր որոնք կը հասնին մինչև մայր քառակուսիի գետնը:

Գաւառացի գրողներու մէջ եղակի եղող համակրելին Գեղամի (Ուխտաւոր) մասին երեք ամիս առաջ լսեցինք թէ բանտարկուած է ի Մուշ: Իսկ այսօր կուգամ աւետել թէ ազատուած է: Բանտարկութեան պատճառը ցարգ անձանքն է:

* * *
7.

Դարձեալ այս շաբթու «Բիւզանդիոն»ի մէջ կարգացինք թէ Լճէ գաւառակի սանտրէ սարգաթի Յովսէփ և իրիսա էֆէնտիններն որ 5 տարուան բերդարգելութեան դատապարտուած էին դրամ իւրացնելու յանցանք և մօտ էր իրենց պատմոյաւորը լրումը, կայսերական իրաւունքով ազատ պիտի արձակուին:

* * *
8.

Մարիս 19/31ին տեղս ժամանեց Սղերդի Առաջին Տեղապահ Տիգրիկի Բարգուղիմէոս մարտիրոս վարդապետը, որ շատ զեղծումներ գործած է իւր պաշտօնին մէջ և, մեղքը ըսողին ճիշտը, ինքն է եղել խարանձանի (1) սպանման պատճառ:

Առանց Պատրիարքարանի և կառավարութեան իմացնելու, գիշերային ճամբայ ելած հեռացած է իւր օթուակէն, առանց հաշիւ տալու... Նաև իւր ձեռքի անցազիրն ալ կեղծուած է: 2 տարի առաջ անգամ մ'առած անցազիր թուականը փոխելով եկած է: Տեղս հասած հեռագրի մը վրայ 15 օրէ ի վեր է հարցաքննութեան տակ է:

* * *
9.

Տէմուր եօլուն կը շարունակուի հաւաքուիլ:

* * *

(1) Խարանձան սպանուելի, բնիկ իգրանակերտցի, ազնիւ, առաքինի և իւր կոչման արժանի տիպար վարժապետ, Հայոց Միացեալ ընկերութեան կողմէ պաշտօնուած, կոտորածին առաջին զոհը Սղերդի մէջ:

որոյ վրայ կը կենայ հին եկեղեցին: Եկեղեցւոյ բակի արևելեան կողմն են Նորին Սրբութեան կաթողիկոսի վեհարանը, գեղեցիկ պարտիզ մը և նորաշէն թանգարան մը: Եկեղեցւոյ քառասկիւնի հարաւային կողմն է երկրորդ քառասկիւնի դահլիճը, հին շէնքերէն զիմաց որ կը պարունակէ ուսանողները և վանահայրների ճաշարանը, հիւրանոցը և ընդունարանը (reception-room): Այս քառասկիւնի հարաւային կողմը կայ գեղեցիկ պարտիզ մը, որոյ կեդրոնը զետեղուած է մեծ քարէ պատերով լճակ մը, և անոր եզերքները կառուցուած են գեղեցիկ քարէ շէնքեր: Որպէս հիւրանոց և օթուակէն, Հին եկեղեցին շրջապատուած է կեդրոնին մէջ և զանաւոր ներսն են որոնց վրայ յատուկ պահպաններ կան:

* * *

Եկեղեցին, որ կառուցուած է Գրիգորէն, է միմիայն փոքրիկ փառաւոր և հոյակապ շէնք մը, պատած քառասկիւնաձևով մը որոնցմէ դուռն ցցուած են շատ մը թեւեր, ճակատներ և աշտարակներ: Այսօր իր վրայ կառուցուած է մայր դպրոցը: Բնականէն սեպոյցն քարերով շինուած է, որոնց քարերը հանուած են մօտակայ տեղերէ, յաւելումներ և վերա-

կէնծի միւթէսարըրթութեան պատկանող ֆենուսի 5-6 գիւղի Հայերն դէպքէն առ երկրորդ թրքացած էին և սպաննուելէ ազատած: Սակայն անցեալները դարձան իրենց քրիստոնէութեան ինչպէս որ տեղեկագրած էի: Այն տեղի զազա թահիր պէյի անկրելի բռնութեանց շտովով, և կան բողոքեցին տեղս: Կառավարութիւնը հրամանագիր մը տուաւ որ զիրենք քրիստոնեայ ճանչան և չը նեղեն: Սակայն իրեալ պէյն կը մերժէ այդ հրամանագիրը, ըսելով թէ լեւոնտապէքի վալին չեմ ճանչնար, կամ կերթաք կէնծ իսլամութեան կրօնով նըֆուսի մէջ կը մտնէք և կամ 3 տարեկան զինուորական տուրք կուտաք: Այս ըսելով կը նեղէ զիրենք:

* * *
11.

Թալօրի յօդուածովս պիտի գրեմ պատմական ծանօթութիւններ Մալաթիայեցւոց վանուց վրայ:

* * *
12.

Մէքթէպի սէնաիի շինութեան ձեռնարկուած էր: 2 օր առաջ յանկարծ արգելուեցաւ անձանք զատուած մը:

* * *
13.

Երկրաչափի փեսան և անոր հայրը տարիէ մ'ի վեր է որ Մէրտինի մէջ կը ճգնեն յարգելանս: Տէրը օգնէ իրենց: Կըսուի թէ փեսակար գրութիւն բռնուած է իրենց հասցէին նախապատան մէջ: Այսօր քոյրը քաղաքն է:

* * *

14. Ընդհանուր պատերազմ թերթերու մէջ պարզօրէն կը կտրգանք թէ սպանաւ ամերիկեան պատեւական մեծ պատերազմ մը պիտի ծագի: Անգլիոյ դաշնակից է Ամերիկան և Ճապոնը, իսկ Ռուսիոյ՝ Գաղղիան և չղիտեմ ո՞վ:

Գուր ինչ գիտէք այդ մասին:

Նորագուններ եղած են միւսնոյն նիւթերով, որով չէնք կատարեալ հնութեան գեղեցիկ տեսարան մը կընծայէ: Զարտաբազմութիւնը բիւզանդիական է, առանց աղիւսի և առանց գունազարդերի է գոյնը և ոսկեզօծ (gilded) խաչերը, յօրինուածքը շատ ուշագրաւ և նշանաւոր են: Եկեղեցւոյ առջև ձախ կողմերը վանդակախիւն քարէ ամպիոններ կան և ասոնց կեդրոնը ամպիոնով քարէ տաճարներ, ոսկից տաք եղանակներն մէջ կաթոթեն և կը քարոզեն: Մարդկային փոքրիկ աճուներ, թփիկներ և փոքր ծառեր կը տարածուին եկեղեցիէն մինչև սալարատակները, որոյ դէմը զօրանցի նման տաղաւարների շարքը կը կազմեն քառասկիւնը, Հիւրերի մէջ կապին վարդապետներ և միաբաններ: Խցիկի մուտքերը կամարած, փոքր պատուհաններ, սպիտակածեփ պատերով, սենեակները ճիշդ նման են ճեղքաւորների խցիկներին: Զիշդ հակառակ կողմը կը մնան բուն եկեղեցւոյ պատերը: Քարերի ծայրերը և են, և փորագրուած հին յուսանալան արձանագրութեանց նշանագրերով: Եկեղեցւոյ զլուաւոր մասի դիմացը և իւրաքանչիւր կամարակապ սրահի կողմը, որոնց վրայ բարձրացած է

մենք ինչ պիտի ըլլանք այն անապատ պա կիւնի աւուրց մէջ:

* * *
15.

Կիմանանք հոս թէ Ռուսը թուրքէն ճանաչու կուզէ Մարմարաէն անցնելու: Սա չէ պատասխանած:

* * *

16. Որքոց լաւտի կողոպտողը Մոսկովի մէջ ժամանակին գրել թէ ասկէ 4 ամիս առաջ 13 ծնողագործի որբեր զրկուեցան Բաբելոն յորդեգրութիւն հարուստ տանց մէջ: 9ը էգ էր, 4ը արու: 5էն 10 տարեկան: Երբ ասոնց լաւտը Պաղտատի կը մօտենայ և 1½ օր կը մնայ հանելու, ահա 15-20 անվարտիք արար աւազակներ վրայ հասնելով կը կողոպտեն խեղճ որբերը: անկողին, վերմակ, ուտեստ և լաթ: Ի մի բան՝ թշուառներն մերկացուեցող մանկանքն կանգնեն երթան: որբերն այս վիճակի մէջ յաջորդ օրը կը հասնին Պաղտատ: Ահա ճամբաներու մէջ և մինչ իսկ գետերու վրայ ճամբորդելու ապահովութիւն: Մոռնալ նըման մանկանց կրած վախը ու սարսափը:

* * *

17. Խառքերդի գերմանական որբանոցի Տեղապահ Տիգրանակերտ խորհրդի գերմանական որբանոցի տեսուչը, Մըսթր Էյմըն, 1-2 օրէ ի վեր է քաղաքս կը գտնուի: որպէս թէ մտադիր է տեղս ալ գերմանական որբանոց մը բանալու: Երանիլ թէ բարեխել ընկերութիւն մը ձեռնարկէր հիւանդանոց մը հաստատելու տեղս, որուն պէտքը յոյժ զգալի է: զի շատ աղքատներ անդեղ ու անանդ կը մեռնին:

(Շարունակելի)

ԳԻՒՂԵՐԻ ԱԿԵՐՈՒՄՆԵՐ ԱԽԼԱԹԻ ՄԷՋ

Ղիէննաէն հեռագիր մը կիմացունէ թէ Ախլաթի մէջ որ վանի ծով արևմտեան կողմը կիլիսայ և Բաղէշի կու-

ղանգակաւորներ, վախճանեալ կաթողիկոսների գերեզմանքարերն են, և իւրաքանչիւրը վերածածկուած հորիզոնական ձևով է: ասոնք մարմարոնէ են, վրան փորագրուած են անունը, տարիքը, մահուան թուականը և հանգուցեալի հայրապետական նշանագրերը:

Ամարակապ սրահի և սպարանքի անկիւնը կը կենայ սպիտակ սափորանման չիրիմ մը, որ այցելողին կիմացունէ թէ «Հոս կը հանգչի L. Col. Sr. John Mc Donald ի մարմինը որ մեռաւ Դապրէթ 1830ին երբ արտաքայ կարգի պատուիրակ էր Բրիտանական Հնդկաստանի կառավարութեան կողմէն Պարսից թագաւորին զրկուած»: Տապանագիրը կը ներդրէ Մըսթր Տոնալտը (Mc Donald) և կը վերջացունէ յայտարարելով թէ յիշատակարանը կառուցուած է Սրեւեան Հնդկաստանի ընկերութեան: Բայց շնորհակալութիւն մը չյայտնեք այն բարեսէր Հայ Ժողովրդին որոնք արտօնած են Մըսթր Տոնալտի ոսկորներին հանգստարան տալ իրենց սուրբ տեղերի մէջ մի այնպիսի մոլեռանդական ժամանակ, երբ քրիստոնեաների գերեզմանները կանաչուէին մահամտական սպիւղէն:

(Շարունակելի)

սակալութեան կը պատկանի, Բիւրտեր 8 հայաբնակ գիւղեր կողոպտեր են:

Կը վախցուի որ ուրիշ վիլայէթներէ մէջ ալ նոյնպէս անկարգութիւններ կը ծագին:

ՀԱՅԵՐ ԾԱՄԵՐԻԿԱ

Նիւ Եորքի գրած են մեզ հետեւեալները:

Ֆիլասէֆիալի վիրաբուժական (Medico-Chirurgical) քօլէճէն բժշկութեան վկայականով ընթացաւարտ ե. լաւ այս տարի Տիար Արմենակ Թոփրահանեան որ այժմ նոյն դպրոցի հիւանդանոցի վիրաբուժական բաժնին մէջ օգնականի պաշտօն կը կատարէ ուր աչքի հիւանդութեանց ևս կը նայուի: Նորատի Տօքթօրի երէց եղբայրն, Տօքթ. Յովհաննէս Թօփրահանեան, արդէն ճարտարատեղաբայ մ'է Նիւ Եորքի նշանաւոր փողոցներէն մէկին մէջ, տարիներէ ի վեր տեղացիներու գնահատմանը արժանացած:

— Նիւ Եորքի Հայերը, կամ աւելի ճիշդը՝ յուրիս Յի ժողովը, Ամեն. Իգմիւրեան սրբազանը իրենց հովիւ տեսնելու յուսադրուած, չուզեցին Սարահեան հօր եպիսկոպոսացումը Ամերիկայի ընդհ. հովուութեան պաշտօնով: Նոյն իսկ Սարահեան հօր համակրները մի կողմ մտակելու նուրբ խաղաղասանք մ'էր այս ներշնչումը որով ունեք կարողացան յուսադրել 40 անձեր 70ի չափ ժողովականներէն:

ՎԻԼՆԷԼՄ ԲԻ ԱՐԵՒԵԼԻ ՃԱՆՔՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Ալմանիաի կայսրն ու կայսրուհին Երուսաղէմ երթալու համար իրենց մեծ ճանրորգութիւն պիտի սկսին հօկտ. 13ին: Իտալիա այցելելով, Վենետիկէն չուզեաւ պիտի նստին և անկէ ուղղակի Կ.պօլիս պիտի երթան, առանց Աթէնք հանդիպելու: Կ.պօլիսէն ալ պիտի երթան այցելել Պուրէշ, Քէօսթէնէ, Սիւսայ, Ռուսանիաի թագաւորին և թագուհիին քով և մի քանի օր միայն պիտի անցունեն այդ տեղերը: Կ.պօլիսէն հօկտ. 22ին ճանապ պիտի ելնէ չուզեաւը Հայֆա երթալու համար ուրկէ կարաւանով պիտի երթան Երուսաղէմ, հանգիստ առնելով Կեսարիայի և Եաֆայի մէջ, Ամբոյլ այդ ճամբորդութեան միջոցին, կայսրը մի սովորական զրուսաշրջիկ պէս հագուած պիտի լինի: Բայց երբ Երուսաղէմ մտնելու լինի, իր զինուորական համազգեստով պիտի մտնէ հոն:

Երուսաղէմէն յետոյ, այսինքն նոյն միւս ամիս սկիզբները, կայսրն ու կայսրուհին Եգիպտոս պիտի երթան: Խըտիվը արդէն հրամաններ տուած է անոնց համար օթեաններ պատրաստելու Գահիրէի մէջ:

— Կ.պօլիս կը հաղորդեն օգոստ. 7ին Վիլնէմ կայսրին յատկացած օթեանները կահաւորելու համար մեծ

իրարանցում և աշխատանք կայ ԵՐԼ-
տեղի պալատին մէջ : Եւրոպայէն կհա-
կարասին կուգան խոշոր անտուկներ
րով : Այնչափ մեծ ծախքեր կը լինին
որ սուլթանի անձնական գանձի վար-
չութիւնը մէկ ամսէ ի վեր դադարե-
ցուցած է պաշտօնեայններին ունէ վճա-
րում ընելը որով սաստիկ դժգոհու-
թեան տեղի տուած է : Նոյն իսկ ալ-
մանացի գաղթականներին մէջ ալ
վիշէլմի այս ճամբորդութեան դէմ
դժգոհութիւն մը սկսած է :

Ալմանիակի վեհապետի ընդունելու-
թեան համար չափազանց և ապար-
դին ծախքերով ստակները վաճառուի-
լը թիւրքերին մէջ այնպիսի սրտնե-
ղութիւն մը առաջ բերած է որի հե-
տեանքը զգալի եղած է Ալմանիացի
վաճառականները շրջանակներին մէջ
ալ : Գանձը այնչափ նեղ դրութեան
մէջ լինած է որ խօսք կայ թէ 35,000
օսմ. ոսկիի մի նոր փոխառութիւն
պիտի լինի, վերադարձուած գործերին
նպաստելու համար բացուած զթու-
թեան վաճառանոցին մէջ գտնուող ի-
րերը իրեն գրաւ դրուելով : Ասոր
համար օսմանեան դրամատան արտօ-
նութիւն պիտի տրուի եղբոր գլխու-
թեան վաճառանոցի մնացորդ իրե-
ղէններով մի վիճակահանութիւն կազ-
մելու :

Ալմանական դեսպան Պարոն Մար-
շալ որ հիմա արձակուրդով Պէրլին
կը գտնուի, այս ամսի վերջ հոս կը
սպասուի : Վիշէլմ կայսրի իր ճանա-
պարհորդութեան նկատմամբ տուած
վերջին հրահանգները պիտի բերէ :

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԻ ԽՆԴԻՐ

ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՌԻՒՌՍԻԱՆ ՄԵՐՈՒՄԸ
ԿԻՆԻՍԻԱՆ ՍԵՄԻՆԱՐԱՆ

Կ.պօլսէն յուլիս 29ին Սէմաֆօրին դըր-
կուած մի քորակցութեան կը քաղեք Գե-
տեհայ տեղեկութիւնները :

Ռուսական դեսպանատունը շատ
կաշխատի ֆարենստ կոմսի խնդիրքը
յաջողցունելու համար որ կուզէ Սուլ-
թանէն արտօնութիւն ստանալ Տրի-
պօլսէն, Սերիաէն մինչև Պաղատա եր-
կաթուղի մը շինելու : Միւս կողմէ
ալմանական դեսպանն ալ բարձրա-
ձայն կը բողոքէ անոր այդպիսի ար-
տօնութիւն մը տրուելուն դէմ, յի-
շեցունելով որ — եթէ ոչ գրաւորա-
պէս՝ գէթ բերանացի բայց հաստա-
տուն կերպով —, Պաղատա երկա-
թուղին խոտացուած էր Անատոլի
երկաթուղիներէ ընկերութեան : Եւ
այդ խոտման վրայ էր որ ընկերու-
թիւնը համաձայնեցաւ Էսկի-Շէհիր-
Քօնեայի գծին ամեն մէկ հազարմէ-
թրի երաշխաւորութեան համար կա-
ռավարութեան կողմէ վճարուելիք
գումարը պակսեցունել և ալմանական
Տէօյէն դրամատունն ալ օսմ. կառա-
վարութեան փոխատուութիւնով ըրաւ :

Ալմանացիները կանոնաւոր կերպով
և յարատեւութեամբ յառաջ կը տանին
իրենց ձեռնարկած այս գործը, և ման-
րամասնօրէն ուսումնասիրած են այս
սրբական երկաթուղիի բանեւոր զա-

նազան տեղերը մինչդեռ կոմս ֆաբ-
նիստ շատ թեթեւ կերպով վարուած է
մի այսպիսի մեծ գործի համար որ
500 միլիոն ֆրանքի չափ դրամադրի
կը կարօտի :

Պէտք է գիտնալ որ սուլթանն ալ
տրամադիր չէ բնաւ որ այդ տեղի եր-
կաթուղին Ռուսերի ձեռքն անցնի և
կոմս ֆաբենստի ներկայացուցած
խնդիրքը Բ.Դրան ժողովներէ քննու-
թեանը յանձնելով ժամանակ մը խաղ-
ցունելէ և անոնց ձեռքով մերժել ա-
լէ յետոյ, այդ արտօնութիւն պիտի
տայ Ալմանացիներին, վիշէլմ կայս-
րին իրեն տուած այցելութեան և Պա-
ղատայի ճանբորդութեանն առթով
իրեն ընծայ մը :

ՉԻՆԱԿԱՆ ՅՈՐԾԵՐ

ԵՒ ԱՆԳԼԱՆԻԱՆ ՄԻ ՆՈՐ ՎԵՃ

Բօրթ Արթիւրէն Բի-րին չինուե-
լիք ուսական երկաթուղիին համար
հողեր գնելու պաշտօն ունեցող չինա-
կան պատուիրակը տեղեկագրեց է
Բէքին թէ այդ գծի վրայ գտնուող
բնակիչներ իրենց հողեր վար գիններով
բռնի առնուելուն դէմ ապստամբած
լինելով, ինք ալ պարտաւորուել է
վերադառնալ Բօրթ Արթիւր : Տեղա-
կան իշխանութիւններն անկարող գտ-
նուած են ապստամբական շարժումը
զսպելու և Բէքինէն հրահանգի կը
սպասեն :

— Լուր կայ թէ Լի-Հունկ-Չանկի
և անգլիական դեսպան սըր Քլայտ Մաք
Տօնալտի միջև հակառակութիւններ
ծագած են : Կըսուի թէ սըր Քլայտ
Մաք Տօնալտ ցունկ լի-եամէնի (ար-
տաքին գործերի նախարար) առջև
ամբաստանել է Լի-Հունկ-Չանկը թէ
Ռուսիայի շահերին ծառայելով կը դա-
ւաճանէ Չինաստանին :

Լի-Հունկ-Չանկ սպառնացել է ե-
ղբոր անգլիական դեսպանին որ զինք
յետ կանչել կուտայ :

— Օտտաւէն կիմացունեն որ ամսիս
13 և 14ին 1500 զօրք և մի խումբ
զինուորական երկրաչափներ Օտտա-
էն ճանբայ պիտի ելնեն Բօրթ Արթիւր
երթալու համար : Բօրթ Արթիւրի
բերդապահ զօրքերի հիմակուան թի-
ւը 22,000 է :

Վլատիվոսթիքի առջև շատ ուժով
մեքենայներ բերուած են, ծովը փո-
րելով նաւահանգիստը խորունկացունե-
լու համար :

— Անգլիական դեսպան սըր Քլայտ
Մաք Տօնալտ յուլիս 24ին աղբու կնք-
պով յայտարարեց Չունկ-Լի Եամէնին
թէ Անգլիա թող չտար որ ուրիշ ունէ
տէրութիւն միջամտէ փոխառութեան
պայմաններէ գործին որ Չինաստան
իր ազատ կամքով կընդունի վաճա-
ռականութեան նպատակաւ պայման-
ներով մի երկաթուղի շինելու համար
Թիէն Չինէն Նիւ Չունկ, երկու
նաւահանգիստներ ուր Անգլիա առե-
տրական մեծ շահեր ունի :

Հետեւեալ օրն ալ ուսական դես-
պանը յուլիս 11ին իր բողոք կրկնեց,
աւելի շեշտելով իր նպատակն է Չունկ
Լի Եամէնին այնպիսի պայմաններ թե-

ւադրել որոնք եթէ ընդունուին,
Հօնկ-Քօնկի և Եամկայի դրամատան
հետ կնքուած պայմանագիրը ոչնչա-
ցածի պէս մի բան կը դառնայ :

Դործը հիմա այդ վիճակի մէջ է :
Կերելի թէ Չինացիները սըր Քլայտ
Մաք Տօնալտի ըսածներէն աւելի
ռուս դեսպանի բողոքներին նշանակու-
թիւն կուտան :

— Լոնտոնի «Տէյլի Մէյլ» լրագի-
րը անցած ուրբաթ օրի առաջնոր-
դող յօդուածին մէջ կըսէ թէ Չինաս-
տանի ներկայ կացութիւնը շատ տագ-
նապալի է և թէ անգլիական կառա-
վարութիւնը ռուս կառավարութեան
հետ կուտի մը բռնուելու վիճակի մէջ
կը գտնուի :

Միւս կողմէ ալ ֆարիզի «Բաթրի»
լրագիրը Լոնտոնէն ստացած է հետե-
ւալ հեռագիրը որ իր ծանրակշիւ և
յուշիչ պարունակութեան համար վե-
րապահութեամբ միայն կարելի է ըն-
դունիլ առ այժմ :

«Կալէսի իշխանահիւն յանկարծ
Քօթենհակ երթալէն ծագած յուզու-
մին պատասխանած լինելու համար՝
Անգլիայի արքունիքէն ելած շրջաբե-
րական գիրը կիմացունէ թէ Տան-
մարքի թագուհին շատ ծանր հի-
ւանդ էր :

«Իրաւ է որ Տանիմարքի թագու-
հին շատ ծերացած է : Բայց Կալէսի
իշխանահիւն ճանբորդութիւնը շատ
աւելի մեծ նշանակութիւն մ'ունի :
Արդարեւ այս րոպէիս մի ամենակարե-
ւոր տեղեկութիւն ստացած եմ այն,
պիտի վստահելի աղբիւրէր չեմ կըր-
նար ձեզ չհաղորդել անմիջապէս :

«Ռուսիա Անգլիայի դէմ թշնամու-
թիւններ սկսելու վրայ է : Տանիմար-
քի ծերունի թագաւորը Ռուսիայի
մայր կայսրուհիէն այդ իմացած լինե-
լով և նկատելով որ Կալէսի իշխանը
ծունգէն վերաւորուած լինելուն հա-
մար անկարելի է անկա բերել տալ,
իւր աղբիւրէն, Կալէսի իշխանահիւն
խնդրեց որ անմիջապէս ելնէ Գօ-
թենհակ երթալ : Կը յուսու որ անոր
միջնորդութեամբ յաջողի առջին առ-
նել երկու մեծ տէրութիւնների բա-
րեկամութեան խզման : Խաղա՛մ որի
հետեւեալները սոսկալի պիտի լինին
ամբողջ աշխարհի համար :

Վէճի պատճառն է Թիէն-Չինի դաշ-
նագրի պայմաններին այս կամ այն
կերպով մեկնութիւն տրուելը և Չի-
նաստանի մէջ Անգլիայի և Ռուսիայի
աղբիւրութիւնների մրցումը : Վէճի
հիմակուան պատրուակն է Նիւ-Օշու-
անկի մէջ Թիէն-Չինի, Եամ-Լայի,
երկաթուղին շինելու արտօնութիւնը
որ Չինաստան տուած է մի անգլիա-
կան ընկերութեան որին կը նպաստեն
Հօնկ-Քօնկի և Եամկայի դրամատուն-
ները : Ռուսիա բացարձակապէս ար-
գիւր է երկաթուղիի շինութիւնն ըս-
կսելու : Չինաստան Անգլիայի կողմը
բռնած է և Մաք Տօնալտ բացարձա-
կապէս պարտաւորութիւն ստանձնել
է օգնել Չինաստանին եթէ կուտի
բռնուի Ռուսիայի հետ :

«Գործն այսպէս քաղցրուելու վրայ
է յօնքիս Ալէի վեր : Բայց մի քանի
օր կայ որ լուր Մալդաբէն և Տ. Քըր-

զըն հրապարակաւ իմացուցին թէ
Չինաստան ընդունած է իր պաշտպա-
նութեան համար Անգլիայի տուած հա-
ւաստիքը որ անգլիական դեսպանը
յուլիս 24ին իր կառավարութեան
կողմէն գրաւոր կերպով յանձնեց
Չունկ-Լի-Եամէնին : Կուտի հրաւերը
բացարձակ էր և կերելի թէ Ռուսիա
ալ կուզէ պատասխանել այդ հրաւե-
րի : Իր դորքեր շարժուն վիճակի մէջ
կը գնէ, անմիջապէս դէպի Մանչուրի
յառաջանալու համար : Ահա ասոր
առջին առնել կուզէ Տանիմարքի
թագաւորը իր միջնորդութեամբ :
Գործերի վիճակը այս աստիճան վը-
տանդաւոր դարձած չէր երբէք :

— Փարիզի «Բօլիթիք Քօնսիալ»
լրագիրը կըսէ թէ ծանր լուրեր եկած
են Չինաստանի ծովերէն : Ծովակալ
Պէտրիէր հեռագրած է ծովային նա-
խարարութեան թէ չինացի ժողովուր-
դը թշնամական վարմունք մը ցոյց
կուտայ Քուանկ-Չէու Օւանի ծովա-
խորշի շուրջը գտնուող Քրանսական
նաւատորմի նաւատիկներին դէմ :
Ծովակալը նոր դօրք և դրամական
մեծագումար վարկ կը պահանջէ ամ-
բոցները զօրացունելու համար :

Նշանակութեան արժանի է որ երբ
ծովակալը ապրիլ 26ին հեռագրով
իմացուցած էր թէ Քրանսացիներն
ապրիլ 22ին պաշտօնապէս գրաւեցին
Քուանկ-Չէու Օւանի ծովախորշին Լէյ
Չօ ամրոցը, այն ժամանակ իր հեռա-
գիր սա բառերով կը վերջնար. «Մօ-
տակայ գիւղերի ժողովուրդը համա-
կիր է մեզի :» Կերելի թէ հիմա նոր
գրգռութիւն սերմանուած է այդ ժո-
ղովրդի մէջ :

ՄԵԾ ՊԵՏՈՒԹԻՆԵՐԸ, ԹԻՐԻՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Կ.պօլսէն կը հեռագրեն օգոստ. 8ին
թէ Բ.Դրան մի շօթաբերական զրկեր
է ֆարիզի, Լոնտոնի, Բէթէրպոլի
և Հոփմի իր դեսպաններին, իմացու-
նելու համար որ մտադիր է կրէտէ
գտնուող և իրենց ծառայութեան ժա-
մանակը լրացուցած թիւրք զօրքե-
րին տեղ նոր դօրքեր զրկել և կը
խնդրէ որ եւրոպական տէրութիւն-
ներն ատոր համար հրահանգ զրկեն
իրենց ծովակալներին :

ՓՈՐՐԻԿ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Հօլիօք. Ճ. Մ. — Մեր հաշուետե-
տրի մէջ կը տեսնենք որ 13րդ շրջանի
ձեր բաժնորդագիրն վճարուած է ար-
դէն և ձեր ստացագրի թուահամարն
է 353 : Ուրեմն յուլիս 11ին նամակը
սխալման մ'արգիւնք եղած կը լինի :
Ֆիլատեղֆիլա. Հ. Ճ. — Կարող էք
զրկել մեզ ուղղակի փոստի մընիօր-
տըրով և կամ թղթադրամ տուարով :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք
Հ. Սիմեոն Երեմեանի ԲԱՌԳԻՐՔ
ԳԱՂԱ. ԵՒ ՀԱՅ. ԳՈՐԾԵՐԱԿԱՆ ԳԻ-

ՏՈՒԹԵԱՆՑԻ արդէն հրատարակուած 15 թերթերը որոնցմով հասած է Բաղդադէ մինչև Ecoubage (Քաղաքայրեաց) բաւը :

Ուշադրութեամբ կարդալ այս գրքերի ծանուցումը Բրիտանիայէ բերելու :

Անոնք որ հայերէն գիրք կը փնտռեն կարդալու համար և ուսման ու գիտութեան յառաջդիմութիւններին հետաքրքիր են, ահա առիդ ունին շատ հետաքրքրաշարժ և օգտակար գիրք մը կարդալու որի գինն ալ աւժան է, գործին ընդարձակութեան և բազմաթիւ պատկերներով բացատրուած լինելուն նայելով :

ՎՐԻՊԱԿ

Մարտէյի մէջ մեծած խորհրդի թագէտ Տ. Արքահայտանի համար Արևելահայ նախորդ թուի «Տեղական» բաժնին մէջ սխալմամբ գրուած էր «Հիւսէյնիկ» գիւղացի . պէտք է լինի «Կարմրիկ» :

Նոյնպէս իր ընտանիքի զրկուելու համար թողուցած չէքը 80 անգլիական ոսկիի է և ոչ թէ 100 անգլիական ոսկիի ինչպէս գրուած էր տպագրական սխալմամբ :

ԵՊԻՍԿՈՍ-ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱՐԵՐ

Սպանիական կաթալաւորութիւնը օգոստ. 7ի երեկոյն ունեցած նոսրի մէջ պատրաստեր է Միացեալ Նահանգներին կաթալաւորութեան զրկելիք պատասխանը : Սպանիա ընդունած է խաղաղութեան համար Միացեալ Նահանգներին տալով իր զորքերը և զինքն իր փողովը :

Այդ պատասխան հետազոտեցաւ փարիզի սպանիական դեսպան լէոն Ի. Գալիսիին և փարիզէն ալ վաշինգթոնի ֆրանսական դեսպանին որ մինչև այժմ արդէն յանձնած լինելով Նախագահ Մաք Քլինթոնին, կը յուսացուի որ զինադադարը կը սկսի այս օրեր :

ԱՐՏԱՍԱՀԱՐԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Գունաստանի թագուհին իր երկու զաւակներով մէկտեղ Բէթէրօպուրի գնացած է ուր պիտի մնան մինչև հոկտեմբեր ամիսը :

Գունաստանի թագաւորն իր սովորականի համեմատ ֆրանսա եկած է Էքս Լէ-Պէռի Զօրքերը Թեոյ կերթայ Քօրէնհակ իր ծնողներին այցելութեան և անկէ ալ պիտի անցնի Բէթէրօպուրի, իր աղջկան ամուսնութեան հանդէսին ներկայ գտնուելու համար :

Սիմոնէյէն (Աւստրալիա) կիսա-ցունեն «Թայմըզ»-ին որ անգլիական մի յաճախակի գնացեր գրաւեր է խաղաղական Ովկիանոսին մէջ Սանթա-Քրիզ և Տիւֆ կղզիներին խումբը որոնք Սոլոմոնի արշակազօտի արևելեան կողմը կը գտնուին և ամենքը 18 հատ են : Հետեւագէտ հիմա այդ կղզիներ տեղացիներին իշխանութենէն

եղած և անգլիական սեփականութիւն դարձած են :

Ասկէ առաջ հրատարակած էինք թէ Եգիպտոսի երևելիներէն Ահմէտ Սաֆէտտին իշխանը Գահիրէի գլխաւոր մէջ ատրճանակի մի քանի հարուածով վերաւորեց իր քեռայր Ֆուատ փաշան : Տեղական գաղափարներ 7 տարի բանտարկութեան և դատական ծախքերը վճարելու դատապարտութիւնով Ահմէտ Սաֆէտտին իշխանը : Ֆուատ փաշայի վերջին առողջացիք են . սա իր կին արձակեր է այժմ, անոր եղբոր հանած այս գայթակղական յուզումին պատճառով :

Հ. ՄԻՄԷՆՆ ԵՐԵՄԵԱՆ

ԲԱՌԳԻՐՔ

ԳԱՂԱ. ԵՒ ՀԱՅ.

ԳՐԱՐԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ

Սոյն բաղադրքը կը խօսի աշխարհիկ լեզուով և գործնական ոճով Բըժշկութեան, Վիրաբուժութեան, Աստղաբանութեան, Զարաւարաբանութեան, Բնաբանութեան, Քիմիայի, Գեղերի, Բնական պատմութեան, Աստղաբանութեան, Երկրագործութեան և այլ գիտութեանց վրայ :

Ըստ կարեւորի ամենայն խնամք տարուած է բառերու ճշգրտութեան : Ընդարձակ բացատրութիւններ կուտայ իւրաքանչիւր նիւթի վրայ, ի բաց առեալ ամենէն անգործածական նիւթերն : Իսկ կարեւոր նիւթից վրայ էջերով օգտակար տեղեկութիւնք անպակաս են :

Այս աշխատութիւնը որպէսզի յինքնին կատարեալ ըլլայ, հեղինակը իրեն առաջնորդ բռնած է շատ մը հանրագիտական եւրոպական բառարաններ, որք են .

«Dictionnaire usuel des Sciences Médicales par MM. A. Dechambre, Mathias Duval, L. Lereboullet (որք են անգամբ գաղղիական բժշկութեան ակադէմիայի) troisième édition. Paris, Masson et Cie, Editeurs. 1897» :

«Dictionnaire de Botanique (բանաւորական մեծական բառարան) par M. H. Baillon (օգնութեամբ երկուտասան և աւելի քաջ բուսաբաններու). Paris, Librairie Hachette» :

«Dictionnaire universel des Sciences, des Lettres et des Arts par M. N. Bouillet (օգնութեամբ 36 հմտագոյն բնագիտաց). Paris, Librairie Hachette. 1896» :

«Dictionnaire général des Sciences théoriques et appliquées par Privat-Deschanel et Ad. Focillon (բազմաթիւ հմտաւ օգնականներով). Paris, Ch. Delagrave» :

«E. Bouant. Dic. des Sciences Usuelles. Paris, Armand Colin et Cie Editeurs. 1894. Նոյն հեղինակին Dic. des Connaissances Pratiques, նոյն հրատարակիչը. 1895» :

«Enciclopedia Popolare compilata da Palmiro Premoli (ընդարձակ և մեծ կակ, բառարան). Milano, Editrice Sonzogno. 1896 1897-1898» :

«Diz. Tecnico d'Arti Mestieri Industriali. Roma, Editrice E. Perino 1898» :

Գիտական բառերու մասին առաջ նախագր լինելուք եղած է այս գործին

Վ. Հ. Քալունդի Հանրագիտական ընդարձակ ընտիր բառարանքն : Իսկ բուսոյ մասին Վ. Հ. Ալիշանի Հայրաւանակն :

Աւելորդ չէ համարուած գիմելու նախ մասնաճիւղերու վրայ խոսող գիրքերու օգնութեան :

Հեղինակն խնամքով այս ամեն եւրոպական ընտիր գործերէն քաղելով ամենէն գործնական և օգտակար գիտութիւններն՝ դանոնք խմբագրած է մի հատորի մէջ՝ զարդարելով ամեն ճիւղի վերաբերեալ գեղեցիկ պատկերներով :

Սոյն գործը պիտի լրանայ 50 ութածաւ թերթերու մէջ . իւրաքանչիւր թերթի երկայնութիւնն է 24 հարկերով դասակարգ, լայնք 16 հարկով : Գրքին մանր և դիւրընթեանի :

Իւրաքանչիւր թերթի բաժանորդագրին է 20 սանիմ, ամբողջ գիրքը 10 ֆրանք (=4 րուբլ=2 դոլար) զոր կանխիկ պէտք է յղէ փափաքողն առ Տեսութիւն Տպագրատան ապահովագրեալ նամակաւ եթէ կուզէ ընդունիլ թերթերը :

Թերթերն կը դրկուին հինգ հինգ իւրաքանչիւր անգամ : Ռուսաստանի և Տաճկաստանի համար յայտնի է թէ լաւագոյն է յանձնարարականաւ (recommandé) զրկել . առ այս փափաքողն պէտք է 25 սանիմ՝ աւելի հաշուէ, որով բաժանորդագրոյն վրայ աւելցնէ ֆր. 2.50 (=12.50 ֆր. = 5 րուբլ. = 4 1/2 դոլար) : վաճառի կորուստն պատասխանատու չէ Տեսութիւն :

Տպագրութիւնը աւարտիչէ վերջ, բառագրոյն գինն պիտի բարձրանայ 15 ֆրանքի, բաց ի թղթատարի ծախուց :

Imprimerie Arménienne
S. Lazare
(Italie) VENISE

ՄԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Լոյս տեսաւ

ԲԱՅՅԻԻ

ՍԱՄՈՒԷԼ

պատմական վեպը

Ա. Բ. Գ. Գիրք

Հեղինակի վերջին պատկերով
Գինն է 7 չիլինգ

Իսկ «Գաւթ-Բէկ» հատոր Ա, Բ և Գ վերջաբանով և «Կայծեր» հատոր Բ. լիակատար, լոյս պիտի տեսնեն ներկայ տարուայ ընթացքում, որոնց բաժանորդագրութիւնը շարունակուած է . երկու գրքի միասին բաժանորդագրին է 10 չիլինգ . իսկ լոյս տեսնելուց յետոյ կարժեան 14 չիլինգ :

Ցանկացողները թէ՛ Սամուէլի և թէ՛ Բայքիի միւս երկերի համար, կարող են դիմել այս հասցէին

Mme Raffi
270, Uxbridge Road.
Shepherd's Bush,
London W.

ՄԱՆՈՒ ԳԻՐԳԵՐ

Արևելահայ խմբագրատան մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը որոնց առջեւ նշանակուած գիներն մէջ հաշուուած է նաև զրկելու փափաքի ծախքը :

Ծրարները ապահովագրուած (recommandé-registré) ստանալ ու գողները պէտք է որ ամեն մէկ ծրարի (մինչև 2 քիլո) համար 25 սանիմ ապահովագրութեան ծախքը վճարեն :

— ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ. (Թատկապէս պատրաստուած Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Հայ գաղթականներուն կեանքի, ժամանակի և գրամի խնայողութիւն ընել տալու հարկ եղած գիւրութիւններն ընծախելու համար) Աշխատասիրեաց Պետրոս Ռ. Թորոսեան. Տպագր. Նիւ Եորք, Էլիսա խալաւ և ընկ. 1897. Ամերիկա գնացող Հայերին և կամ արդէն հոն գտնուողներին համար շատ կարեւոր գիրք է : Գինն է 1 ֆրանգ և 25 սանիմ :

ԷԿԻՆԵԱՆ. Կսկմանք (Բանաստեղծական գրուած մը Հայաստանի վիճակին վրայ). 1890. Տպագր. հեղինակին. Նիւ Եորք. 30 սանիմ :

Արտուր Հայաստանի կամ Տեղեկագիր Բալուայ, Քաղաքագր. Զարանճագի, Զապաղուրի և երգչիկայու : Թաւելուած ըստ խնդրանաց ազգասիրաց «Ինչպէս գաւառ» : Աշխատասիրեաց Պոլոս Ծ. Վ. Նաթանեան. 2 ֆրանգ :

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐ

(Կ. ՊՈԼՍԱՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵՆՏԷՆ ԱՐՄԵՆԻԱ ՄԻ ԻՐԱՎԱՆ ՎԼԳ)

ԳՐԵՑ ԱՊԼԱՐԱՐ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած է ներկայացուէն ընտանեկան տխուր պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ անբարոյական մի հայր իւր աղաքան, ուսած վարքաբարքով որպէս փշաքիչներին պատճառ դարձած է և վերջի վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով ապանուած և անհետացած է ոչ խաբէ : Գինն է ֆրանգ, (75 սանիմ) :

ԼՈՒՍԵՆԵԱՆ ՄԲԱԶԱՆԻ ՊԱՏԵՐԱՐԵՐ

Տաճկական բռնութեան նահատակ եղող խորէն Նարպէյ Լուսինեան Սըրբազանի պատկերը ընտիր թղթի վրայ տպուած կը ծախուի Արմէնիա խմբագրատունը : Գինն է 65 սանիմ, փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով :

ՅԼՈՐԷՆ—ԽՐԱԿԻՐ

Գ. ՓՈՐՓՈՐԱՎԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՏԻ 61
Հայերէն տապալմ Գ. Փոքրագիւղի
Le Gérant : François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie et Papeterie du Mtd
Quai du Canal, 9